

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: קפל	שם פרטי: יוסף
---------------	---------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: קפל	בלועזית Kapel
שם פרטי איתו נולדתי: יוסף	בלועזית Yosef
עיר לידה: ראדום	בלועזית Radum
שם פרטי ושם משפחה של האב: משה קפל	שם פרטי ושם נעורים של האב: לאה הוברמן
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: ראדום	בלועזית Radum
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) בית ספר יסודי	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמיד
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: ראדום, פולין (1939-1942) (שם העיר או האזור ושם הארץ)	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: גטו ראדום (גליניצה)	בלועזית Radum(Glinice)
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו בליז'ין(1942-1943), סקרז'יסקו-קמינינה(1943), אושוויץ(1943-1944), פלוסנבורג(1945)	בלועזית ,Auschwitz ,Skarzysko-Kamienna ,Bliżyn Flossenbürg
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: ריץ, גרמניה במהלך צעדת המוות.	תאריך השחרור: 5.5.1945
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור פראג (צ'כוסלובקיה), ראדום (פולין).
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתו עד מתי 1946-1947	שנת עליה: 1947 במידה ועלית באנייה, ציין את שמה לטרון

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

נולדתי בעיר ראדום בפולין לאבא משה ואמא לאה, להם היה בית חרושת גדול ב-14.5.1926 במשפחה היו 2 בנים ו2 בנות. למדנו בבית הספר העממי ברק יוסלביץ'. כל המשפחה המורחבת גם היא גרה בקרבת מקום בתוך העיר. בילדותי הייתי חבר בתנועת בני עקיבא עד לתחילת המלחמה.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

עם פרוץ המלחמה והכניסה של הכוחות הגרמנים לפולין ב-1.9.1939 (וגם לפני) התחילו פרעות ביהודים וכנגדם. היינו מחויבים לעבוד טלאי, גורשנו מבתי הספר, הוריי לא הורשו לעבוד והתחיל בעצם רעב ועוני נוראיים. בסוף שנת 1942 גורשנו לגטו גליניצה. בגלל שהייתי קטן ובעל חזות אירופאית, נשלחתי להביא כל לילה כסף ואוכל מפולני שעבד אצל הוריי בבית החרושת הרבה שנים. עברתי דרך מעבר תת-קרקעי שמצאתי באחד הבתים בגטו. באחד הלילות, שמתי לב שהמון חיילים גרמנים מתאספים מסביב לגטו והבנתי שאני לא צריך לחזור. במשך כל אותו לילה נשמעו יריות רבות. לאחר כמה ימים החלטתי שאלך לגטו וגורלי יהיה כמו של משפחתי ואלך איתם לאיפה שילכו – כבר לא היה אכפת לי מה יקרה. הלכתי לכניסה של הגטו שם השומר הגרמני ראה שאני יהודי ושאל אותי איך הגעתי אל מחוץ לגטו? הוא משך אותי בחולצה ולקח אותי אל הסמטה שליד וכיוון אקדח לעורף שלי. חिकיתי כבר לירייה ולא הבנתי למה היא לא מגיעה. לפתע שמעתי חייל גרמני אחר מתווכח איתו ומנסה לשכנע אותו שהוא שלח אותי להביא בגדים מחוץ לגטו והציל את חי.

כשהמצב נרגע נכנסתי לראות מה עלה בגורל משפחתי ולצערי אף אחד לא היה. גיליתי לאחר מכן שאמא והאחיות שלי נשלחו לטרבלינקה ואבא נשלח לעבודה (גם הוא נרצח לאחר מכן). בגלל היותי צעיר, נשלחתי לעבוד במחנה סקרז'יסקו הייתי שם בערך כשנה בתנאים איומים ומשם נשלחתי לאושוויץ. כשחילקו אותנו לקרונות הרכבת אמרתי שאני נגר והועלתי לקרון של בעלי המקצוע וכך, לאחר שבוע ברכבת, הגענו לאושוויץ וקיבלנו מספר על היד, גילחו לנו את הראש ונתנו לנו מדי אסיר. בגלל שאמרתי שאני נגר, שמו אותי עם עוד בערך 20 אנשים ביחידה שתפקידה לתקן את פסי הרכבת. הייתה לנו עגלה שבה היינו שמים את כלי העבודה ובעזרת התפקיד יכולנו להגיע כמעט לכל מקום. לאחר תקופה מסוימת הזהירו אותי חבריי ליחידה שאת כל מה שאני רואה או שומע עליי להתנהג כאילו לא ראיתי או שמעתי, רק לאחר מכן התברר לי למה אמרו לי את זה. הסתבר לי שבכל יום, נהגו להבריח חבילות קטנות של חומר נפץ מאחד מבתי החרושת שבו הועבדו יהודים. כך במשך תקופה ארוכה אגרנו חומר נפץ והחבאנו אותו בבור בקרבת המשרפות של אושוויץ. כשאנשי הזונדר-קומנדו שהיו אחראים על הקרמטוריום הבינו שמתקרב משלוח גדול של יהודים שמיועדים להשמדה הם החליטו להוציא את התוכנית לפועל ולפוצץ את המשרפות בעזרת חומר הנפץ שאגרנו. לאחר הפיצוץ שמחנו מאוד אבל הנאצים החלו להוציא להורג את כל מי שהיה קשור לפיצוץ המשרפות. ברגע שהבנתי שמחפשים אותנו התחבאתי בצריף מתחת לריצפה ביחד עם עוד כמה אנשים. שמנו על עצמנו חומר שיסווה את הריח שלנו מהכלבים וככה נשארנו שם. לאחר זמן מה מכר ותיק שלי שהיה מקעקע את המספרים על היד הציע להחליף לי את המספר בכדי שאוכל להתחמק מעונש על הפיצוץ וכך עשיתי. לאחר מכן נשלחתי למחנה פלוסנבורג בגרמניה ושם צלחתי להשיג עבודה במטבח על ידי זה ששיחידתי עובד גרמני בעזרת טבעת הנישואין של אמא שלי אותה היא נתנה לי בפרוץ המלחמה. זו הייתה כבר התקופה של סוף המלחמה ובמחנה לא היו רק יהודים ושרר רעב קשה מאוד.

למזלי בעבודה במטבח הצלחתי לשמור על תזונה עד כמה שאפשר. נודע לי שחבר טוב שלי חולה בטיפוס אז החלטתי ללכת לסעוד אותו בעזרת שאריות שאספתי במטבח וכך יום-יום הלכתי וישבתי ליד מיטתו עד שהבריא. במשך כל הזמן שסעדתי

אותו, במיטה שליידו שכב איש חולה אחר ואת השאריות נתתי לו. החבר שלי כבר הבריא אבל אני המשכתי להגיע ולסעוד את האיש השני ששכב לידי עד שגם הוא הבריא. לאחר זמן מה התברר לי שהאיש שסעדתי היה אנטישמי גדול שהתרגש מהמעשה שלי והחליט לקחת אותי תחת חסותו. וכך שרדתי עד שכוחות הברית התקרבו מאוד שלחו אותנו לצעדת המוות לכיוון מחנה דכאו. במהלך הצעדה נפלתי ולא יכולתי להמשיך. האיש שאותו סעדתי הרים אותי וסחב אותי כ-40 קילומטרים על הגב. שמו היה יארוש פרנצ'שק. לאחר שהלכנו כמה ימים הגרמנים התחילו לברוח והשאירו אותנו לבד בקרבת העיר ריץ שם הבנו שהשחרור הגיע וראינו טנקים אמריקאים של הגנרל פאטון.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

לאחר השחרור, כל אחד מחברי הלא-יהודים חזר לביתו וגם אני רציתי לחזור לפולין אך יאנוש לא הסכים לי ואמר לי שאני הולך אליו. וכך היה, חזרתי ביחד איתו לפראג שם הוא קיבל אותי יפה בבית גדול עם עוזרות ואוכל, אפילו חדר משלי ובגדים נקיים. התחלתי להרגיש שוב בן-אדם. יאנוש החליט שאני נשאר אצלו לתמיד אך אני לא רציתי כי ידעתי שאם אני נשאר שם, יגיע זמן שבו אשכח שאני יהודי. לכן החלטתי לחזור לפולין ולנסות למצוא מישהו מהמשפחה והקרובים אך לצערי אף אחד לא נשאר. וכך, לבדי בעולם החלטתי שאני רוצה להגיע לארץ ישראל. שאלתי אנשים איך ניתן לעלות לישראל ואמרו לי שצריך ללכת לצרפת, אז נסעתי.

כמובן שגם לשם הייתי צריך להיכנס בחשאי מפני שהבריטים כבר התחילו לחסום את העליות היהודיות לארץ ישראל. לאחר זמן מה בצרפת, שם תרגלנו את חיי הקיבוץ, קצת הגנה עצמית וחקלאות עליתי על ספינת המעפילים לטרון בעלייה בלתי לגאלית. בדרך הבריטים גילו את מיקומו אך אנחנו לא עצרנו את הספינה. הגענו עד לחיפה ושם התבצרו בספינה מפני הבריטים שרצו לגרש אותנו. לבסוף השתכנענו וגורשנו לקפריסין, הובטח לנו שבעוד כמה חודשים נקבל אישורים לעלות לארץ ישראל. היינו במחנה 34-מחנה קיץ. שם המשכנו לחיות כקהילה מלוכדת וניסינו לשמור על אורח חיים שכזה. לאחר כמה חודשים קיבלנו את האישורים המיוחדים והפלגנו ארצה.

נא ספרי/ על חייך בארץ
(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגענו ארצה לעתלית ומשם נשלחנו לניצנים שם רצו להקים התיישבות יהודית. בדרך דרומה הודיעו לנו שצריך לחזור – פרצה מלחמת העצמאות. גויסתי למלחמה, לחמתי בה ולאחריה נשארתי בצבא בקבע כשנה. במהלך תקופה זו עזרתי בהקמת בסיס פילון שנמצא ליד ראש פינה כמו גם בהקמת חטיבת אלכסנדרוני.

לאחר השחרור מהצבא עבדתי באל-על והייתי ממקימי החברה שם הייתי אחראי משמרת עוד בימים בהם הייתה טיסה אחת בשבוע ומטוס אחד. כעת אני מתגורר בכפר ורדים ויש לי 2 בנים ו-21 בנות מהם יש לי 8 נכדים. ברצוני לדאוג שיזכרו את מה שהיה ולא ישכחו אותנו. צריך ללמוד מהעבר ולדאוג שלא נהיה רדופים בתור יהודים ונחיייה במדינה דמוקרטית צודקת.